

MANUALUL MERCK

EDIȚIA a XVIII-a

Ediția I	– 1899
Ediția a II-a	– 1901
Ediția a III-a	– 1905
Ediția a IV-a	– 1911
Ediția a V-a	– 1923
Ediția a VI-a	– 1934
Ediția a VII-a	– 1940
Ediția a VIII-a	– 1950
Ediția a IX-a	– 1956
Ediția a X-a	– 1961
Ediția a XI-a	– 1966
Ediția a XII-a	– 1972
Ediția a XIII-a	– 1977
Ediția a XIV-a	– 1982
Ediția a XV-a	– 1987
Ediția a XVI-a	– 1992
Ediția a XVII-a	– 1999
Ediția a XVIII-a	– 2006

EDIȚII ÎN ALTE LIMBI

ale Manualului Merck

Arabă – Larike Publications Services, Cyprus
Cehă – Egem, Prague
Chineză – People's Medical Publishing House, Beijing
Coreeană – Hanwoori Publishing Co., Seoul
Croată – Placebo, Split
Franceză – Editions d'Après, Paris
Germană – Elsevier, Ltd., Munich
Greacă – Medical & Scientific Publishing, Athens
Italiană – Springer-Verlag Italia Srl (Medicom), Milan
Japoneză – Nikkei Business Publications, Tokyo
Poloneză – Elsevier, Ltd, Wroclaw
Portugheză – Editora Roca Ltda., São Paulo
Rusă – MIR Publishers, Moscow
Spaniolă – Elsevier España, S.A., Madrid
Turcă – Yüce, Istanbul
Ungară – Melania, Budapest

ALTE CĂRȚI MERCK

THE MERCK INDEX

Ediția I, 1889

THE MERCK VETERINARY MANUAL

Ediția I, 1955

THE MERCK MANUAL OF GERIATRICS

Ediția I, 1990

THE MERCK MANUAL OF MEDICAL INFORMATION-HOME EDITION

Ediția I, 1997

THE MERCK MANUAL OF HEALTH & AGING

Ediția I, 2004

Cărțile Merck sunt publicate fără a obține profit, ca un serviciu adus comunității științifice și publicului.

EDIȚIA A XVIII-A

MANUALUL MERCK

DE
DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT

MARK H. BEERS, MD, *Editor Șef*
ROBERT S. PORTER, MD, *Editor*
THOMAS V. JONES, MD, MPH, *Editor asociat*
JUSTIN L. KAPLAN, MD, *Editor asistent*
MICHAEL BERKWITS, MD, MSCE, *Editor asistent*

Comitet editorial

Richard K. Albert, MD
Marjorie A. Bowman, MD, MPA
Sidney Cohen, MD
Jan Fawcett, MD
Eugene P. Frenkel, MD
Susan L. Hendrix, DO
Michael Jacewicz, MD
Gerald L. Mandell, MD, MACP
John E. Morley, MB, BCh
H. Ralph Schumacher, Jr., MD
David A. Spain, MD
Peter G. Szilagyi, MD, MPH
Paul H. Tanser, MD, FRCP(C), FRCP (Glasgow)

*Publicat de MERCK RESEARCH LABORATORIES
Divizia MERCK & CO., INC.
Whitehouse Station, N.J. 2006*

THE MERCK MANUAL OF DIAGNOSIS AND THERAPY

Mark H. Beers, Robert S. Porter

Copyright © 2006 Merck & Co., Inc., Whitehouse Station, N.J., USA, All Rights Reserved.
Publicată în original în limba engleză cu titlul The Merck Manual of Diagnosis & Therapy,
18th Edition. Copyright © 2006 by Merck&Co., Inc.

MANUALUL MERCK DE DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT

Mark H. Beers, Robert S. Porter

Toate drepturile rezervate Editurii **ALL**. Nicio parte din acest volum nu poate fi
copiată fără permisiunea scrisă a Editurii **ALL**.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside Romania,
without the written permission of **ALL**, is strictly prohibited.

Copyright © 2009, 2012, 2014 by **ALL**.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Manualul Merck de diagnostic și tratament / trad.: Adriana
Mușat, Grațiela Nițu, Ioana Popescu, ... - București : Editura ALL, 2009
Index
ISBN 978-973-571-688-2

- I. Mușat, Adriana (trad.)
- II. Nițu, Grațiela (trad.)
- III. Popescu, Ioana (trad.)

61

Editura **ALL**: Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,
sector 6, cod 060512 – București
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

Departamentul distribuție: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi la: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactor: Dr. Bianca Vasilescu
Coperta: Alexandru Novac

Traducători: **Adriana Mușat**
Grațiela Nițu
Ioana Popescu
Oana Trifănescu
Andrei-Vlad Vasilescu

Tiparul executat la **G. Canale & C. S. A. – România**
<http://www.all.ro/carte/merck.html>

CUVÂNT ÎNAINTE

Ediția precedentă a *Manualului Merck* a celebrat cea de a 100-a aniversare și o istorie strălucită în oferirea informațiilor pentru cei implicați în sistemul de sănătate din toată lumea. Cu această nouă ediție, implementăm schimbările necesare pentru a fi siguri că *Manualul Merck* satisface nevoile dumneavoastră de informare în noul secol. Nevoile dumneavoastră s-au schimbat, așa că *Manualul Merck* trebuie să se schimbe la rândul său.

În ziua de azi, cititorii doresc să găsească rapid ceea ce caută pentru a se putea concentra asupra subiectelor specifice. Cu toate acestea, cititorii doresc o resursă bogată în toate informațiile de care au nevoie, acum sau mai târziu. Pentru că în medicină informațiile noi apar foarte rapid, o carte de medicină devine la rândul ei foarte rapid depășită. *Manualul Merck* nu mai poate aștepta încă cinci ani până să apară cu noi informații. Revoluția a venit și, odată cu ea, *Manualul Merck* începe un nou capitol în istoria sa.

În anul 1899, Merck a publicat o lucrare de 192 de pagini intitulată *Merck's Manual of the Materia Medica*, care mai târziu a devenit cunoscută ca *The Merck Manual of Diagnosis and Therapy (Manualul Merck de Diagnostic și Tratament)*. Acea carte a fost printată și legată, distribuită și, în final, rescrisă și publicată ca a doua ediție câțiva ani mai târziu. După aceea, au urmat mai multe ediții, la intervale cuprinse între 2 și 12 ani. Dacă ar fi fost ca durata dintre ediții să fie proporțională cu viteza cu care se moderniza îngrijirea medicală, atunci edițiile ar fi apărut din ce în ce mai rapid, cu apariții intermitente de ediții atunci când s-au descoperit antibioticele, atunci când a fost perfecționată chirurgia pe cord deschis, sau când studiile de imagistică asistată de computer s-au dezvoltat. În zilele noastre, progresele importante în îngrijirea medicală sunt continue, informațiile învechite sunt potențial periculoase, iar întârzierea în oferirea informațiilor corecte este inacceptabilă. Această carte trebuie să se schimbe sau să dispară.

Această ediție a *Manualului Merck* a fost astfel organizată și structurată pentru a vă ajuta să găsiți ceea ce doriți mult mai ușor. Indexul este complet și detaliat. Informațiile au fost separate chiar mai clar acum în entități care descriu fiziopatologia, etiologia, simptomele și semnele, diagnosticul, prognosticul, tratamentul și profilaxia. Un sumar al punctelor cheie se găsește în introducerea fiecăre părți importante. Cu toate că puteți în această ediție nouă să răsfoiți și să citiți subiecte așa cum doriți, acum este mult mai ușor și rapid să căutați ceva precis de care aveți nevoie.

Manualul pe care îl aveți acum în față este atât de nou în prospețimea informației pe cât poate fi o carte tipărită. Este ediția a XVIII-a și, chiar mai important, este ediția anului 2006. A fost revizuită și finalizată chiar înainte să fie dată la tipărit. Cu toate acestea, în doar câteva luni după apariția pe piață, ea va deveni depășită. Bineînțeles, marea majoritate a informației pe care o conține va fi corectă și relevantă pentru cei din sistemul de sănătate, timp de ani buni de acum încolo. Însă, în unele domenii ale medicinei, noi informații vor deveni disponibile după aceasta. Pe cât de repede posibil, noi vom reimprospăta aceste informații pe site-ul nostru de internet www.merckmanuals.com, care poate fi accesat gratuit.

Varianta electronică a *Manualul Merck de Diagnostic și Tratament* va fi mult mai la curent cu ultimele informații medicale decât această formă tipărită. Publicațiile electronice fac acest lucru să fie posibil, chiar dacă răpesc o parte din farmecul acestei cărți. Site-ul este, însă, o sursă electronică, el neavând niciun pic din farmecul și confortul unui volum tipărit. Mai mult ca sigur, astfel de "acuzatii" au fost îndreptate și către Guttenberg din partea scribilor care afirmau că toate cărțile ar fi trebuit să fie obiecte de artă și nu obiecte utilitare, produse în masă. Cartea s-a schimbat și noi suntem recunoscători că această modificare a avut loc.

La un moment dat în viitorul apropiat, vom tipări o nouă ediție a *Manualul Merck de Diagnostic și Tratament*. Va fi versiunea printată a conținutului adus la zi de pe site-ul Web. Vom face acest lucru pentru aceia care se bucură de senzația de a ține o carte în mână, răsfoindu-i paginile, îndoindu-i colțurile și făcând notații pe marginea paginilor. Sperăm că aceia care se încadrează în această categorie să rămână cât mai numeroși pentru mulți ani de acum încolo.

De asemenea, sperăm ca această ediție a *Manualul Merck* să vă fie de ajutor dumneavoastră, cititorilor noștri, să fie compatibilă cu nevoile dumneavoastră și demnă de a fi consultată frecvent. Mulțumim celor câteva sute de persoane care au contribuit la realizarea ei. Sugestii pentru îmbunătățirea cărții vor fi primite cu bucurie și analizate atent.

MARK H. BEERS, MD, și ROBERT S. PORTER, MD

Dedicat oferirii informațiilor medicale: Merck și Manualele Merck

În anul 1899, producătorul american de medicamente Merck & Co. a publicat pentru prima oară o carte intitulată *Merck's Manual of the Materia Medica*. Această carte avea ca scop să fie un ajutor pentru medici și farmaciști, amintind doctorilor că „memoria poate să joace feste”. Compact ca dimensiuni, ușor de folosit și cuprinzător, *Manualul Merck* (cum a ajuns să fie cunoscută cartea mai târziu) a devenit o favorită printre cei implicați în industria medicală, dar și printre cei care căutau informații medicale. Chiar și Albert Schweitzer a avut această carte în Africa în anul 1913, iar amiralul Byrd a luat cu el Manualul în călătoria sa către Polul Sud în anul 1929.

În anii 1980, cartea devenise deja cel mai vândut text medical și era tradusă în peste 12 limbi. Cu toate că numele companiei mamă s-a schimbat într-o anumită măsură peste ani, numele cărții a rămas neschimbat, cunoscută oficial ca „Manualul Merck de Diagnostic și Tratament” dar pomenită ca „Manualul Merck”, sau mai simplu, „Merck”-ul.

În anul 1990, editorii au introdus pe piață *The Merck Manual of Geriatrics*, care a devenit rapid cea mai bine vândută carte cu această temă, oferind informații specifice și cuprinzătoare în legătură cu îngrijirea persoanelor în vârstă. Cea de a treia ediție a fost publicată în cinci limbi. Crearea acestei cărți reflectă dedicarea Merck-ului față de populația acestei lumi și dorința companiei de a îmbunătăți îngrijirea geriatrică în toată lumea.

În anul 1997, a fost publicat *The Merck Manual of Medical Information – Home Edition*. În această carte revoluționară, editorii au tradus limbajul medical complex din Manualul Merck într-un limbaj accesibil, creând astfel o carte care putea fi citită și de cei care nu aveau o pregătire medicală. Cartea a primit aprecieri excepționale și a fost vândută în peste două milioane de exemplare. Cea de a doua ediție a fost publicată în anul 2003 și a continuat angajamentul companiei de a oferi informații medicale cuprinzătoare, ușor de înțeles, pentru publicul larg.

The Merck Manual of Health and Aging, publicat în anul 2004, a continuat angajamentul societății Merck pentru educație și îmbătrânire sănătoasă, oferind informații în legătură cu îmbătrânirea și îngrijirea persoanelor în vârstă, într-un limbaj pe înțelesul tuturor.

Ca parte a dorinței ca orice persoană care are nevoie și dorește informații medicale să le poată obține, Merck oferă conținutul acestor cărți pe site-ul său, fără a percepe nicio taxă (vizitați www.merckmanuals.com). Nu este necesară înregistrarea pe site și accesul este nelimitat. Publicațiile on-line sunt în permanență actualizate, astfel încât informațiile să fie cât mai recente.

Merck susține, de asemenea, și comunitatea chimiștilor și a altor persoane care au nevoie să cunoască informații în legătură cu compușii chimici, oferindu-le acestora

Merck Index. Publicat pentru prima oară în anul 1889, este de fapt mai vechi decât Manualul Merck, fiind în același timp și cel mai larg folosit text din categoria sa. *The Merck Veterinary Manual* a fost publicat pentru prima oară în anul 1955, oferind informații în legătură cu îngrijirea animalelor; este cea mai importantă lucrare în acest domeniu.

Merck & Co, Inc. este una dintre cele mai mari companii farmaceutice din lume. Compania este dedicată oferirii de informații medicale de excepție și, ca parte a acestui efort, continuă să ofere toate manualele sale ca un serviciu pentru comunitate.

CUPRINS

Nr.	SECȚIUNE	PAG.
	GHID PENTRU CITITORI	x
	ABREVIERI	xi
	COMITET EDITORIAL	xiii
	CONSULTANȚI	xv
	COLABORATORI	xvii
NUT	1 BOLILE DE NUTRIȚIE	1
DIG	2 BOLILE APARATULUI DIGESTIV	62
HEP	3 BOLILE FICATULUI ȘI CĂILOR BILIARE	184
MUS	4 BOLILE OSTEOMUSCULARE ȘI ALE ȚESUTULUI CONJUNCTIV	249
RES	5 BOLILE APARATULUI RESPIRATOR	351
URG	6 MEDICINA DE URGENȚĂ	512
CVS	7 BOLILE CARDIOVASCULARE	570
ORL	8 AFEȚIUNI OTORINOLARINGOLOGICE ȘI DENTARE	773
OFT	9 BOLILE OFTALMOLOGICE	867
DER	10 AFEȚIUNI DERMATOLOGICE	929
HEM	11 HEMATOLOGIE ȘI ONCOLOGIE	1028
END	12 BOLILE ENDOCRINE ȘI METABOLICE	1172
IMU	13 IMUNOLOGIA; BOLILE ALERGICE	1319
INF	14 BOLILE INFECȚIOASE	1381
PSI	15 AFEȚIUNI PSIHIATRICE	1665
NEU	16 AFEȚIUNI NEUROLOGICE	1745
GU	17 BOLILE GENITO-URINARE	1926
GIN	18 GINECOLOGIE ȘI OBSTETRICĂ	2059
PED	19 PEDIATRIE	2213
FAR	20 FARMACOLOGIE CLINICĂ	2513
TRA	21 TRAUMATISME; INTOXICAȚII	2545
SSP	22 SUBIECTE SPECIALE	2696
APE	APENDICE	
	Ghid de referință	2773
	Denumirile comerciale ale unor medicamente frecvent utilizate	2776
IND	INDEX	2787

GHID PENTRU CITITORI

Cuprinsul (pag. IX) conține paginile la care cititorii vor găsi lista membrilor comitetului editorial, consilierilor, consultanților suplimentari și autorilor, precum și abrevierile și simbolurile, titlurile secțiunilor, apendicele și indicele.

Fiecare **secțiune** începe cu propria tablă de materii, enumerând capitolele și subcapitolele din acea secțiune. **Capitolele** sunt numerotate progresiv, de la începutul până la sfârșitul cărții.

Indicele conține intrări multiple, încrucișate; numărul paginilor cu caractere bold semnifică prezentarea principală a temei. În plus, cititorii vor găsi multe referințe încrucișate la alte secțiuni și capitole din text.

Colontitlurile indică pe pagina din stânga numărul și titlul secțiunii, iar pe pagina din dreapta numărul și titlul capitolului.

Abrevierile și simbolurile utilizate în text pentru economia de spațiu sunt enumerate în paginile XI și XII. Alte abrevieri din text sunt exprimate la prima menționare în capitolul sau subcapitolul respectiv.

Tabelele și figurile sunt trecute la indice, dar nu sunt enumerate într-o tablă de materii.

Secțiunea 22, **Subiecte speciale**, tratează, printre altele, medicina complementară și alternativă, suplimente dietetice, elemente de genetică, oprirea fumatului, recuperarea, medicina geriatrică, îngrijirea pacientului chirurgical, îngrijirea pacientului muribund și luarea de decizii clinice.

Valorile de laborator din carte sunt date în unități convenționale. Însă, în majoritatea cazurilor, sunt trecute în paranteză și unitățile din sistemul internațional.

Medicamentele sunt desemnate în text prin denumirile generice (comerciale). În Apendicele II, multe dintre medicamentele menționate în lucrare sunt listate alfabetic, cu denumirea generică urmată de una sau mai multe denumiri comerciale.

Important: autorii, consultanții și editorii acestei lucrări au depus mari eforturi pentru a se asigura că tratamentele, medicamentele și schemele de dozaj sunt corecte și conforme cu standardele acceptate în momentul publicării. Cu toate acestea, schimbările constante informaționale care rezultă din continua cercetare și experiență clinică, diferențele acceptate de opinie dintre specialiștii de marcă, aspectele unice ale cazurilor clinice individuale și posibilitatea de eroare umană în pregătirea unui text de asemenea ampleare impun ca fiecare cititor să-și exercite propriul raționament atunci când ia o decizie clinică și, dacă este necesar, să consulte și să compare informații provenite din alte surse. Îndeosebi, cititorul este sfătuit să verifice informațiile legate de produs, oferite de producător, înainte de a prescrie sau a administra medicamentul, în special dacă acesta nu îi este familiar sau este utilizat rar.

Notă: cititorii pot găsi informații actualizate, tabele și figuri suplimentare, precum și date multimedia la adresa de web www.merckmanuals.com. Vizitați frecvent site-ul pentru a vedea ultimele date și informații medicale.

ABREVIERI

Următoarele abrevieri sunt utilizate în text; alte abrevieri sunt explicate la prima menționare în capitolul sau subcapitolul respectiv.

ACTH	hormon adrenocorticotrop	EEG	electroencefalogramă
ADH	hormon antidiuretic	F	Fahrenheit (grad)
ADN	acid dezoxiribonucleic	FDA U.S.	Food and Drug Administration (S.U.A.)
AINS	medicamente anti-inflamatorii nesteroidiene	FEN	febră de etiologie necunoscută
ALT	alanin aminotransferază (fost GPT)	g	gram
AMPc	adenozin monofosfat ciclic	G6PD	glucozo-6-fosfat dehidrogenază
ARN	acid ribonucleic	GI	gastro-intestinal
AST	aspartat aminotransferază (fost GOT)	GU	genito-urinar
ATP	adenozin trifosfat	Gy	gray
BCG	bacilul Calmette-Guérin	h	oră
BPOC	boală pulmonară obstructivă cronică	Hb	hemoglobină
C	Celsius; centigrad; complement	HCl	acid clorhidric
Ca	calciu	HCO₃	bicarbonat
CHEM	concentrația eritocitară medie de hemoglobină	Hg	mercur
cGy	centigray	HIV	virusul imunodeficienței umane
Ci	curie	HLA	antigen leucocitar uman
CIM	concentrație inhibitorie minimă	HMG-CoA	hidroximetil glutaril coenzima A
CK	creatinkinază	Ht	hematocrit
Cl	clor	Hz	hertz (cicli/secundă)
cm	centimetru	i.m.	intramuscular
CO₂	dioxid de carbon	i.v.	intravenos
CPER	colangiopancreatografie endoscopică retrogradă	ICRS	infecție de căi respiratorii superioare
CPK	creatinfosfokinază	IgA etc.	imunoglobulina A etc.
CT	tomografie computerizată	IL	interleukină
cu	cubic	IM	infarct miocardic
D/A		INR	raport normalizat internațional
sau D	dextroză în apă	IQ	coeficient de inteligență
dL	decilitru (=100 mL)	ITU	infecție de tract urinar
DTP	diftero-tetano-pertussis (anatoxină/vaccin)	K	potasiu
EBS	endocardită bacteriană subacută	kcal	kilocalorie (calorie alimentară)
ECA	enzima de conversie a angiotensinei	kg	kilogram
ECG	electrocardiogramă	L	litru
		lb	livră (pound)
		LCR	lichid cefalorahidian
		LDH	lactic dehidrogenază
		LEC	lichid extracelular

LES	lupus eritematos sistemic	Po₂	presiune parțială a oxigenului (sau tensiune)
LIC	lichid intracelular	PPD	derivat proteic purificat (tuberculină)
m	metru	ppm	părți per milion
M	molar	PR	poliartrita reumatoidă
m²	metru pătrat	PTI	purpură trombocitopenică idiopatică
mCi	milicurie	RCR	resuscitare cardiorespiratorie
mEq	miliechivalent	RFG	rată de filtrare glomerulară
Mg	magneziu	RMB	rată metabolică bazală
mg	miligram	RMN	rezonanță magnetică nucleară
min	minut	s.c.	subcutanat
mL	mililitru	SaO₂	saturație arterială în oxigen
mm	milimetru	SCT	suprafață corporală totală
mmol	milimol	SHU	sindrom hemolitic uremic
mOsm	miliiosmol	SI	Sistem Internațional de Unități
mUI	mili-unitate internațională	SIDA	sindrom de imunodeficiență dobândită
N	azot; normal (puterea unei soluții)	SIDS	sindromul morții subite la sugar
Na	sodiu	SNC	sistem nervos central
NaCl	clorură de sodiu	sol	soluție
ng	nanogram (=milimicrogram)	sp	specie (singular)
nm	nanometru (=milimicron)	spp	specii (plural)
nmol	nanomol	TA	tensiune arterială
NPT	nutriție parenterală totală	TB	tuberculoză
O₂	oxigen	TP	timpul de protrombină
OMS	Organizația Mondială a Sănătății	TPT	timp parțial de tromboplastină
ORL	otorinolaringologie	UI	unități internaționale
OTC	fără prescripție medicală (medicament)	UI	urografie intravenoasă
P	fosfor; presiune	UTI	
p.o.	per os (oral)	(ATI)	unitate de terapie intensivă
PACO₂	presiune parțială a dioxidului de carbon alveolar	VEM	volum eritrocitar mediu
Paco₂	presiune parțială a dioxidului de carbon arterial	VD	ventricul drept
PAO₂	presiune parțială a oxigenului alveolar	VS	ventricul stâng
Pao₂	presiune parțială a oxigenului arterial	VSH	viteza de sedimentare a hematiilor
Pco₂	presiune parțială a dioxidului de carbon (sau tensiune)	μ	micro-; micron
PCR	reacție de polimerizare în lanț	μCi	microcurie
PET	tomografie cu emisie de pozitron	μg	microgram
pg	picogram (=micromicrogram)	μL	microlitru
pH	logaritmul cu semn schimbat al concentrației ionilor de hidrogen	μm	micrometru (=micron)
PMN	polimorfonucleare (leucocite)	μmol	micromol
		μOsm	micro-osmol
		mμ	milimicron (=nanometru)

EDITORI ȘI COMITETUL EDITORIAL

EDITORI

Editor șef

MARK H. BEERS, MD

Executive Director of Geriatrics and Clinical Literature, Merck & Co., Inc. and Clinical Professor of Medicine, Drexel University College of Medicine

Editor

ROBERT S. PORTER, MD

Merck & Co., Inc. and Clinical Assistant Professor, Department of Emergency Medicine, Jefferson Medical College

Editor asociat

THOMAS V. JONES, MD, MPH

Merck & Co., Inc. and Adjunct Clinical Associate Professor of Medicine, Temple University School of Medicine

Editor asistent

JUSTIN L. KAPLAN, MD

Merck & Co., Inc. and Clinical Associate Professor, Department of Emergency Medicine, Jefferson Medical College

Editor asistent

MICHAEL BERKWITS, MD, MSCE

Merck & Co., Inc. and Adjunct Assistant Professor of Medicine, University of Pennsylvania School of Medicine

COMITETUL EDITORIAL

RICHARD K. ALBERT, MD

Professor, Department of Medicine, University of Colorado Health Sciences Center; Chief of Medicine, Denver Health Medical Center

MARJORIE A. BOWMAN, MD, MPA

Professor and Chair of Family Practice and Community Medicine, University of Pennsylvania School of Medicine

SIDNEY COHEN, MD

Professor of Medicine and Director, Research Programs, Thomas Jefferson University

JAN FAWCETT, MD

Professor of Psychiatry, University of New Mexico School of Medicine

EUGENE P. FRENKEL, MD

Professor of Internal Medicine and Radiology, Patsy R. and Raymond D. Nasher Distinguished Chair in Cancer Research; Elaine Dewey Sammons Distinguished Chair in Cancer Research in honor of Eugene P. Frenkel, MD; and A. Kenneth Pye Professorship in Cancer Research, Harold C. Simmons Comprehensive Cancer Center, The University of Texas Southwestern Medical Center at Dallas

SUSAN L. HENDRIX, DO

Professor, Department of Obstetrics and Gynecology, Wayne State University School of Medicine, Hutzel Women's Hospital

MICHAEL JACEWICZ, MD

Professor of Neurology, University of Tennessee Health Science Center and Veterans Administration Medical Center, Memphis

GERALD L. MANDELL, MD, MACP

Professor of Medicine, Owen R. Cheatham Professor of the Sciences, University of Virginia Health Center

JOHN E. MORLEY, MB, BCh

Dammert Professor of Gerontology, Saint Louis University Health Sciences Center; Director, Geriatric Research, Education and Clinical Center, St. Louis VA Medical Center

H. RALPH SCHUMACHER, JR., MD

Professor of Medicine, University of Pennsylvania School of Medicine; Chief of Rheumatology, Department of Veterans Affairs Medical Center, Philadelphia

DAVID A. SPAIN, MD

Professor of Surgery and Chief of Trauma/Surgical Critical Care, Stanford University

PETER G. SZILAGYI, MD, MPH

Professor of Pediatrics and Chief, Division of General Pediatrics, University of Rochester School of Medicine and Dentistry

**PAUL H. TANSER, MD, FRCP(C),
FRCP**

(Glasgow)
Professor of Medicine (Emeritus), McMaster University; Medical Head of Cardiology, Palmerston North Hospital, New Zealand

CONSULTANȚI

INA CALLIGARO, PharmD

Assistant Dean for Education and Associate Professor of Clinical Pharmacy, Temple University School of Pharmacy

Formule farmaceutice pediatrice și dozări

ROBERT B. COHEN, DMD

Associate Professor of Dentistry and Practice Coordinator, Tufts University School of Dental Medicine

Afecțiuni dentare

RALPH E. CUTLER, MD

Professor of Medicine (Emeritus), Loma Linda University School of Medicine; Consultant in Nephrology, Loma Linda VAMC

Afecțiuni genitourinare

DAVID P. HUSTON, MD

Cullen Professor of Immunology, Departments of Medicine and Immunology, Baylor College of Medicine

Imunologie

SIDNEY N. KLAUS, MD

Professor of Medicine, Section of Dermatology, Dartmouth Medical School

Afecțiuni dermatologice

JOANNE LYNN, MD, MA, MS

Senior Researcher, RAND Health, Arlington
Subiecte speciale

NAYAHMKA MCGRIF-LEE, PharmD

Senior Regional Medical Scientist, Glaxo-SmithKline

Formule farmaceutice și dozări

MELVIN I. ROAT, MD

Assistant Surgeon, Wills Eye Hospital, Philadelphia

Afecțiuni oftalmologice

JAMES R. ROBERTS, MD, FACEP,**FAAEM, FACMT**

Professor and Vice Chair, Department of Emergency Medicine and Director, Division of Medical Toxicology, The Drexel University College of Medicine; Chair, Department of Emergency Medicine and Director, Division of Medical Toxicology, Mercy Catholic Medical Center

Intoxicații și traumatisme

ROBERT J. RUBEN, MD, FACS, FAAP

Distinguished University Professor, Albert Einstein College of Medicine, Department of Otolaryngology, Montefiore Medical Center

Afecțiuni otorinolaringologice

Revizia capitolelor

Steven Berney, MD
William C. Black, MD
Jerrold T. Bushberg, PhD, DABMP
John J. Caronna, MD
Patricia Coyle, MD
Dwight L. Evans, MD
Margery Gass, MD
Laura C. Hanson, MD, MPH
Mary L. Hardy, MD
Jerome M. Hershman, MD
Helen Hoenig, MD
Randall Hughes, MD

Gail P. Jarvik, MD, PhD
Peter Laibson, MD
Allen S. Levine, PhD
Colonel David F. Murchison, DDS, MMS
John S. Oghalai, MD
Ann Ouyang, MB, BS
Stewart Shankel, MD
David R. Thomas, MD
Elise W. van der Jagt, MD, MPH
James Wayne Warnica, MD, FRCP(C)
Eric C. Westman, MD, MHS

Mulțumiri

Mulțumim pentru asistența editorială acordată lui: Rosalyn Carson-Dewitt, MD, J. Ricker Polsdorfer, MD, Susan Spitz, MD, MSJ, și Oren Traub, MD, PhD. De asemenea, adresăm mulțumiri lui Andrew J. Fletcher, MB, BChir, Sandra J. Masse, Debra G. Share, și Jonathan S. Simmons, care ne-au ajutat la prima editare a acestei cărți, și lui Maureen Howard, Mary Evangelisto Miller, J. Donna LeBlanc, Beth A. Mescolotto, Nicole L. Paul, și Regina A. Stamatis, care ne-au ajutat la corectură.

COLABORATORI

MOIRA L. AITKEN, MD

Professor of Medicine, University of Washington
Bronșiectaziile

ROY D. ALTMAN, MD

Professor of Medicine, Division of Rheumatology and Immunology, David Geffen School of Medicine at University of California, Los Angeles
Afecțiuni articulare; Boala Paget a osului

BRADLEY D. ANAWALT, MD

Associate Professor of Medicine, University of Washington; Assistant Chief of Medicine, VA Puget Sound
Endocrinologia sistemului reproducător masculin

KENNETH C. ANDERSON, MD

Kraft Family Professor of Medicine, Harvard Medical School; Chief, Division of Hematologic Neoplasia, Dana-Farber Cancer Institute
Afecțiunile celulelor plasmatic

GERALD L. ANDRIOLE, MD

Professor and Chief of Urologic Surgery, Washington University School of Medicine; Urologist-in-Chief, Barnes-Jewish Hospital, St. Louis
Afecțiunile prostatei

BRIAN R. APATOFF, MD, PhD

Director, Multiple Sclerosis Clinical Care and Research Center, Department of Neurology and Neuroscience, New York Presbyterian Hospital; Weill Medical College of Cornell University
Boli demielinizante

NOEL A. ARMENAKAS, MD

Clinical Associate Professor of Urology, Cornell Weill Medical School; Attending Surgeon, Lenox Hill Hospital and New York Presbyterian Hospital
Traumatismele tractului genitourinar

J. MALCOLM O. ARNOLD, BSc, MD, FRCP, FACC

Professor of Medicine, Physiology and Pharmacology, University of Western Ontario; Program Leader, Circulation Group, Lawson Health Research Institute; Research Director, Division of Cardiology, London Health Sciences Center
Insuficiența cardiacă și cardiomiopatiile

JOHN A. ASTIN, PhD

California Pacific Medical Center, San Francisco
Medicină complementară și alternativă

GEORGE L. BAKRIS, MD

Professor of Preventive Medicine and Internal Medicine and Director, Hypertension/Clinical Research Center, Rush Medical Center
Hipertensiunea arterială

DAVID H. BARAD, MD, MS

Associate Clinical Professor, Albert Einstein College of Medicine, Bronx
Abordarea pacienței cu afecțiuni ginecologice

JOHN G. BARTLETT, MD

Professor of Medicine and Chief, Division of Infectious Diseases, Johns Hopkins University School of Medicine
Bronșitia acută; Pneumonia; Abscesul pulmonar

ROSEMARY BASSON, MD, FRCP (UK)

Clinical Professor, Department of Psychiatry, University of British Columbia
Disfuncțiile sexuale la femei

BYRON E. BATTEIGER, MD

Professor of Medicine and Microbiology and Immunology, Division of Infectious Diseases, Indiana University School of Medicine
Infecțiile cu Chlamydia și Mycoplasma

J. BRAD BELLOTTE, MD

Department of Neurosurgery, Allegheny General Hospital, Pittsburgh
Traumatismele coloanei vertebrale

CHESTON M. BERLIN, JR., MD
University Professor of Pediatrics, Penn State Children's Hospital, M. S. Hershey Medical Center, Hershey
Principiile tratamentului medicamentos la copii

BRIAN M. BERMAN, MD
Professor of Family Medicine; Director, Center for Integrative Medicine, University of Maryland School of Medicine
Medicină complementară și alternativă

RICHARD W. BESDINE, MD
Professor of Medicine, Greer Professor of Geriatric Medicine, and Director, Division of Geriatrics (Medicine) and Director of Center for Gerontology and Healthcare Research, Brown Medical School
Medicină geriatrică

ALBERT BIGLAN, MD
Adjunct Associate Professor of Ophthalmology, University of Pittsburgh School of Medicine; Staff Physician, Children's Hospital of Pittsburgh
Afecțiuni și malformații oculare

JOSEPH J. BIUNDO, MD
Medical Director of Rehabilitation, Kenner Regional Medical Center
Bursite, Tendinitele, și Fibromialgia

SEAN BLACKWELL, MD
Assistant Professor, Department of Obstetrics and Gynecology, Wayne State University School of Medicine, Hutzel Women's Hospital
Sarcina și patologia asociată

ANN S. BOTASH, MD
Professor of Pediatrics, State University of New York, Upstate Medical University
Abuzarea copilului

ALFRED A. BOVE, MD, PhD
Chief of Cardiology, Cardiology Section, Temple University School of Medicine
Boli provocate de scufundare sau de lucrul în condiții de presiune ridicată

KAREN BOWEN, MD
Assistant Clinical Professor of Medicine, The George Washington University; Associate Medical Director, Community Hospices of The Washington Home
Îngrijirea pacientului muribund

THOMAS G. BOYCE, MD, MPH
Assistant Professor of Pediatrics, Mayo Clinic College of Medicine; Consultant in Pediatric Infectious Diseases, Mayo Clinic
Gastroenteritele

PETER C. BRAZY, MD
Professor of Medicine, University of Wisconsin-Madison
Anomalii în transportul renal

CHRISTIAN M. BRIERY, MD
Fellow, Maternal-Fetal Medicine, University of Mississippi Medical Center
Sarcina cu risc crescut

GEORGE R. BROWN, MD
Professor and Associate Chairman, Department of Psychiatry, East Tennessee State University; Chief of Psychiatry, Mountain Home VAMC
Sexualitatea și tulburările sexuale

HAYWOOD L. BROWN, MD
Professor and Chair, Department of Obstetrics and Gynecology, Duke University Medical Center
Sarcina normală, Traaiul; Nașterea

ROBERT G. BRZYSKI, MD, PhD
Associate Professor of Obstetrics and Gynecology, The University of Texas Health Science Center at San Antonio
Endocrinologia sistemului reproducător feminin

REBECCA H. BUCKLEY, MD
J. Buren Sidbury Professor of Pediatrics and Professor of Immunology, Duke University Medical Center
Afecțiuni imunodeficitare

ANGELA CAFIERO, PharmD, CGP
Assistant Professor of Clinical Pharmacy, University of the Sciences in Philadelphia, Philadelphia College of Pharmacy; Clinical Pharmacy Specialist-Geriatrics, Philadelphia VA Medical Center
Farmacodinamica

CHARLES LEE CAPERTON II, MD
Assistant Professor of Obstetrics and Gynecology, The University of Texas Health Science Center at San Antonio
Endocrinologia sistemului reproducător feminin

JOHN J. CARONNA, MD

Professor of Clinical Neurology and Vice Chairman, Department of Neurology and Neuroscience, Weill Medical College of Cornell University
Starea de inconștiență și coma

MARY T. CASERTA, MD

Associate Professor of Pediatrics, University of Rochester School of Medicine and Dentistry; Attending Physician, Golisano Children's Hospital at Strong
Enteroviroze; Alte viroze; Infecțiile nou-născutului

BRUCE A. CHABNER, MD

Professor of Medicine and Clinical Director, Massachusetts General Hospital Cancer Center and Harvard Medical School
Principiile tratamentului în cancer

IAN M. CHAPMAN, MBBS, PhD

Associate Professor of Endocrinology, University of Adelaide; Department of Medicine, Royal Adelaide Hospital
Afecțiunile glandei hipofize

RACHEL L. CHAPMAN, MD

Assistant Professor, Department of Pediatrics, Yale University School of Medicine
Fiziologia perinatală; Abordarea îngrijirii sugarului și copilului; Îngrijirea copilului bolnav și a familiei

LAN X. CHEN, MD, PhD

Clinical Assistant Professor and Attending Rheumatologist, University of Pennsylvania Medical Center-Presbyterian and VAMC
Infecțiile articulațiilor și ale oaselor

WILLIAM D. CHEY, MD, FACG, FACP

Associate Professor, Director of Gastrointestinal Physiology Laboratory, University of Michigan
Bezoarele și corpurile străine

JILL M. CHOLETTE, MD

Critical Care Pediatrics Fellow, University of Rochester School of Medicine and Dentistry
Afecțiuni hematologice perinatale

WILLIAM J. COCHRAN, MD

Vice Chairman, Department of Pediatrics, Geisinger Clinic, Danville, PA
Malformații congenitale gastrointestinale; Afecțiuni gastrointestinale la nou-născut și sugar

ALAN S. COHEN, MD

Distinguished Professor of Medicine (Emeritus), Boston University School of Medicine; Editor-in-Chief, *Amyloid: The Journal of Protein Folding Disorders*
Amiloidoza

ROBERT B. COHEN, DMD

Associate Professor of Dentistry and Practice Coordinator, Tufts University School of Dental Medicine
Abordarea pacientului stomatologic; Urgențe dentare; Afecțiuni dentare comune; Abordarea pacientului cu simptome nazale, bucale și faringiene; Traumatismele faciale

SIDNEY COHEN, MD

Professor of Medicine and Director, Research Programs, Thomas Jefferson University
Gastrite și Ulcerul peptic; Afecțiuni esofagiene și Tulburări de înghițire

NANANDA F. COL, MD, MPP, MPH, FACP

Associate Professor of Medicine, Brown University Medical School
Luarea deciziilor medicale

KATHRYN COLBY, MD, PhD

Assistant Professor of Ophthalmology, Harvard Medical School; Attending Surgeon, Cornea Service and Director of the Joint Clinical Research Center, Massachusetts Eye and Ear Infirmary
Abordarea pacientului oftalmologic

DANIEL W. COLLISON, MD

Associate Professor of Medicine and Surgery, Section of Dermatology, Dartmouth Medical School
Psoriazisul și alte boli înrudite; Tulburări de pigmentare; Tulburări ale transpirației; Tumori benigne; Ulcere de presiune

EVE R. COLSON, MD

Associate Professor of Pediatrics, Yale University School of Medicine; Director, Well Newborn Nursery, Yale-New Haven Hospital
Fiziologie perinatală; Abordarea îngrijirii nou-născutului și sugarului; Îngrijirea copilului bolnav și a familiei sale

MARY ANN COOPER, MD

Professor, Department of Emergency Medicine, University of Illinois at Chicago
Leziuni produse de curentul electric

BRYAN D. COWAN, MD

Professor and Chairman, Department of Obstetrics and Gynecology; University of Mississippi Medical Center
Fibroamele uterine

JILL P. CRANDALL, MD

Assistant Professor, Division of Endocrinology, Diabetes Research and Training Center, Albert Einstein College of Medicine
Diabetul zaharat și Afecțiunile metabolismului carbohidraților

RICARDO CRUCIANI, MD, PhD

Clinical Assistant and Professor, Department of Neurology and Anesthesiology, Albert Einstein College of Medicine; Director, Research Division, Department of Pain Medicine and Palliative Care, Beth Israel Medical Center
Neurotransmisia

BURKE A. CUNHA, MD

Professor of Medicine, State University of New York School of Medicine; Chief, Infectious Disease Division, Winthrop-University Hospital, Mineola
Spirochetele; Bacilii Gram-Negativi

EMMETT T. CUNNINGHAM, JR., MD, PhD, MPH

Professor of Ophthalmology and Director, The Uveitis Service, New York University School of Medicine; Senior Vice President, Medical Strategy, Eyetech Pharmaceuticals
Uveitele

DREW C. CUTLER, MD

Associate Professor of Pediatrics, Loma Linda University School of Medicine
Boala chistică renală

RALPH E. CUTLER, MD

Professor of Medicine (Emeritus), Loma Linda University School of Medicine; Consultant in Nephrology, Loma Linda VAMC
Abordarea pacientului genitourinar; Terapija de inocuire renală; Afecțiunile tubulointerstițiale; Infecțiile de tract urinar

PATRICIA A. DALY, MD

Assistant Professor of Clinical Medicine, University of Virginia; Clinical Endocrinologist, Front Royal, VA
Sindromul de neoplazie endocrină multiplă

JOHANNA P. DAILY, MD

Associate Physician, Brigham and Women's Hospital; Instructor, Harvard Medical School
Virozele

DANIEL F. DANZL, MD

Professor and Chair of Emergency Medicine, University of Louisville School of Medicine
Leziuni produse de frig

NORMAN L. DEAN, MD, FCCP

Pulmonologist, Internal Medicine, Geriatrics, North Carolina Department of Corrections; Director of Airway Clinics, North Carolina Correctional Institution for Women
Înecul

ALAN H. DeCHERNEY, MD

Professor of Obstetrics and Gynecology, Division of Reproductive Endocrinology, David Geffen School of Medicine at University of California, Los Angeles
Endometriozele

RONALD DEE, MD

Associate Clinical Professor of Surgery, Albert Einstein College of Medicine, Bronx
Afecțiunile sistemului venos periferic și a sistemului limfatic

PETER J. DELVES, PhD

Reader in Immunology, Department of Immunology and Molecular Pathology, Division of Infection and Immunity, University College London
Biologia sistemului imun

CRAIG S. DERKAY, MD

Professor, Otolaryngology and Pediatrics, Eastern Virginia Medical School; Director, Pediatric Otolaryngology, Children's Hospital of the King's Daughters, Norfolk
Afecțiuni orofaringiene

ARA DerMARDEROSIAN, PhD

Professor of Pharmacognosy and Medicinal Chemistry, Roth Chair of Natural Products, Scientific Director, Complementary and Alternative Medicine Institute, University of the Sciences in Philadelphia, Philadelphia College of Pharmacy
Suplimente dietetice

DEEPINDER KAUR K. DHALIWAL, MD

Associate Professor, University of Pittsburgh School of Medicine; Director of Cornea/ External Disease and Director of Refractive Surgery, University of Pittsburgh Medical Center Eye Center; Medical Director, University of Pittsburgh Medical Center Laser Center
Erori de refracție